

Motion till riksdagen 2024/25:1359

av **Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)**

En jämlik diabetesvård i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ta fram en nationell strategi för diabetesvård som syftar till att minska regionala skillnader i behandling, tillgång till hjälpmedel och tillgång till vård och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa nationella riktlinjer för kontinuerlig kompetensutveckling för vårdpersonal som arbetar med diabetesvård och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att genomföra satsningar på ökad screening för tidig upptäckt av typ 2-diabetes och andra förebyggande insatser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att skyndsamt vidta åtgärder för att motverka läkemedelsbrist och säkra tillgången till viktiga diabetesläkemedel, såsom Ozempic, för de patienter som behöver dem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Diabetes är en av de vanligaste folksjukdomarna i Sverige och antalet drabbade ökar stadigt. Idag lever omkring 600 000 människor i Sverige med diabetes, och tyvärr är

många med typ 2-diabetes odiagnostiserade. En uppskattning pekar på att upp till 1/3 av alla patienter med typ 2-diabetes är odiagnostiserade. Eftersom symtomen ofta är vaga, upptäcks sjukdomen i många fall av en slump, exempelvis vid undersökningar för andra hälsotillstånd eller genom screening av personer med kända riskfaktorer. Risken för att drabbas av typ 2-diabetes ökar med åldern, och sjukdomen drabbar både kvinnor och män i lika stor utsträckning.

Typ 2-diabetes ingår i det Metabola syndromet och innebär en ökad risk för allvarliga följdkomplikationer som nedsatt njurfunktion, hjärt-kärlsjukdom och förtida död. Det är därför angeläget att identifiera och behandla patienter i ett tidigt stadium.

Varje år får cirka 900 barn diagnosen typ 1 – diabetes, vilket gör Sverige till ett av de länder i världen med flest insjuknande i typ 1-diabetes, näst efter Finland. Trots att Sverige ligger långt fram inom diabetesvården och tekniska framsteg har gjorts, finns det fortfarande stora regionala skillnader i vården. Sverigedemokraterna arbetar aktivt tillsammans med regeringen för att öka jämlikheten i hälso- och sjukvården över hela landet, inklusive diabetesvården. Vi ser det som nödvändigt att vården inte bara blir mer jämlik, utan också att vi höjer kvaliteten och förbättrar tillgången till hjälpmedel, läkemedel och utbildad personal i hela landet.

Stärkt diabetesvård

Diabetes kräver daglig egenvård och övervakning för att bibehålla hälsa och livskvalitet. Det är av största vikt att de som lever med diabetes får en jämlik vård oavsett var i landet de bor. I dag varierar såväl kunskap som tillgång till läkemedel och utrustning över landet, och det är såklart ovärdigt ett välfärdsland som Sverige. Vi anser att tillgången till personal, hjälpmedel och förbrukningsartiklar måste vara lika för alla och baseras på individens behov. Behandling och stöd ska vara baserat på aktuell och beprövad kunskap, och vården måste vara lättillgänglig.

Patientundersökningar visar på brister i kontinuiteten och kompetens inom vårdcentralerna, vilket försvårar en god och säker diabetesvård.

Det finns avsevärda skillnader beroende på var i landet man bor, och detta är något som Sverigedemokraterna och regeringen strävar efter att åtgärda genom Tidöavtalet. Vi vill

stärka den jämlika vården och höja lägstanivån genom ökade satsningar på utbildning och modern utrustning. Bristen på specialistkompetens samt skillnader i tillgång till moderna hjälpmedel utgör stora hinder för en jämlik diabetesvård. För att säkerställa hög vårdkvalitet måste vårdpersonal regelbundet genomgå vidareutbildning inom diabetesvård.

Vi anser därför att regeringen i sitt fortsatta arbete med att stärka diabetesvården bör verka för att ta fram en nationell strategi för diabetesvården som minskar regionala skillnader i behandling, hjälpmedel och vårdtillgång. Samtidigt bör nationella riktlinjer införas för kontinuerlig kompetensutveckling för vårdpersonal, samt satsningar på ökad screening och förebyggande insatser för tidig upptäckt av typ 2-diabetes.

Säkra tillgången till livsviktiga läkemedel

Det står klart att allt fler diabetiker någon gång har råkat ut för att deras medicin inte finns att tillgå på apoteket. En särskilt stor brist på läkemedel ser vi inom gruppen som lider av typ 2-diabetes där det främst gäller läkemedlet Ozempic. Bristen på detta läkemedel har blivit ett stort problem för många patienter som förlitar sig på det för sin diabetesbehandling.

En delrapport från en enkätundersökning genomförd av Svenska Diabetesförbundet bland sina medlemmar visade att omkring 41 procent av de svarande har upplevt att deras läkemedel inte har funnits tillgängliga på apoteket när de försökt hämta ut dem.

Tillgången till livsviktiga läkemedel för personer med diabetes är avgörande för att dessa individer ska kunna hantera sin sjukdom och undvika allvarliga komplikationer. Att sakna sina läkemedel, som exempelvis insulin eller moderna preparat som Ozempic, kan leda till försämrad hälsa och ökad risk för komplikationer som hjärt- och kärlsjukdomar, synskador, och njurproblem. Därför är det av största vikt att säkerställa att alla diabetiker har enkel och snabb tillgång till de mediciner de behöver.

Läkemedlet Ozempic, som är en GLP-1-receptoragonist, används både för att behandla typ 2-diabetes och som ett medel för viktnedgång hos personer med obesitas (fetma). Beroende på dosen kan läkemedlet skrivas ut för att hjälpa personer med diabetes att kontrollera sina blodsockernivåer, eller för att främja viktnedgång hos personer med högt BMI. Bristen på Ozempic har blivit ett problem eftersom både personer med typ 2-

diabetes och de som använder det för viktreduktion har ökat efterfrågan på läkemedlet. Detta har lett till att många diabetiker har haft svårigheter att få tillgång till läkemedlet, trots att det är avgörande för deras behandling.

Regeringen har vidtagit åtgärder mot läkemedelsbrist och felaktig förskrivning genom en ny läkemedelsstrategi som fokuserar på bättre tillgång och ökade kontroller. Resultat har börjat synas genom förbättrat samarbete mellan aktörer inom hälso- och sjukvården och läkemedelsförsörjningen. Läkemedelsverket har fått uppdrag att skapa en bättre nationell översikt över tillgången och att snabba upp informationsflödet för att hantera kritiska bristsituationer. Trots detta finns det behov av snabbare och mer effektiv samordning, särskilt inom öppenvården, för att bättre hantera läkemedelsbrist och säkerställa att läkemedel når patienter som verkligen behöver dem och när de behövs.

Vi menar därför att regeringen bör verka för att skyndsamt vidta åtgärder för att säkerställa att läkemedel som ingår i förmånssystemet prioriteras till dem som behöver det mest, tillgången till dessa läkemedel och begränsa förskrivning till de patienter som mest behöver dem.

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Carita Boulwén (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD)

Mona Olin (SD)

Christian Lindefjärd (SD)